

نام:		وزارت آموزش و پرورش		آزمون درس: فارسی (۲)	
نام خانوادگی:		سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان		پایه: یازدهم	
شماره صندلی:		اداره استعدادهای درخشان استان لرستان		رشته: تجربی و ریاضی	
کلاس:		امتحانات هماهنگ مدارس استعدادهای درخشان استان لرستان - دی ۱۴۰۲		تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۲	
ردیف:		** هر نیاز کشور، یک سمپادی آماده اثرگذاری **		زمان پاسخ‌گویی: ۷۵ دقیقه	
امتحان در ۲ برگ و ۴ صفحه و ۳۹ سوال می‌باشد.				استفاده از ماشین حساب مجاز -----	

ردیف	سوالات (صفحه اول)	بارم
	قلمرو زبانی (۲ نمره)	
۱	معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) تا ابلیس پرتلیس یکباری گرد او طواف می کرد. (ب) هر روز خنیده نام تر گشت	۰/۵
۲	با توجه به معنی داده شده، معادل مناسب را انتخاب کنید. نوعی توپ جنگی کوچک دارای دو چرخ که در قدیم روی شتر می بستند: (زنبورک - ناو)	۰/۲۵
۳	برای واژه «شراع» از بیت زیر یک معادل معنایی بیابید. «در آن تاریک شب می گشت پنهان / فروغ خرگه خوارزمشاهی»	۰/۲۵
۴	املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) از لحاظ آشنایی با ادبیات، سعدی برای من به منزله شیر (آقوز - آغوز) بود برای طفل. ب) زاغی از آنجا که (فراغی - فراخی) گزید.	۰/۵
۵	نادرستی های املائی را در نمونه های زیر بیابید و درست آن ها را بنویسید. الف) آگاه شدند که غرقه خواست شد. بانگ و هزاهز و غریو خواست. امیر برخاست. (...) ب) چون موسم حج رسید، برخاست / اُشتر طلبید و مهمل آراست. ج) فتحعلی شاه، به سفارش آغا محمدخان، عباس میرزا را با عطای نشان ولایتعهدی، راهی دارالسلطنه تبریز کرده بود. د) جلال الدین به اسرار مریدان و شاگردان بهاءولد، مجالس درس و وعظ را به عهده گرفت.	۱
۶	در ترکیبات زیر، اشتباه املائی را بیابید و شکل درست آن را بنویسید. (اصناف و وسایط) - (نامه و توقع) - (نژند و خوار) - (دغل و حيله گر) - (غزو و جنگ) - (مذلت و فرومایگی) - (خطوات و گام ها) - (نعره و فریاد) - (صباوت و زیبایی) - (بدله گو و لطیفه پرداز) - (شایق و آرزومند).	۰/۵
۷	واژه مشخص شده، با واژه ای از بیت زیر، رابطه معنایی «تضاد» دارد، آن را بیابید. روز پنجشنبه، امیر را تب گرفت؛ چنان که بار نتوانست داد و محبوب گشت از مردمان، مگر از اطبا و تنی چند از خدمتکاران. «گفتم که روی خوبت، از من چرا نهان است؟ / گفتا: تو خود حجابی، ورنه رُخم عیان است!»	۰/۲۵
۸	واژه «استاد» را در دو جمله به کار ببرید که یک بار «شاخص» و یک بار «هسته گروه اسمی» باشد. الف) شاخص: (...) ب) هسته گروه اسمی: (...)	۰/۵
۹	معنای «شد» در کدام بیت، با معنای آن در مصرع «دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد» یکسان است؟ الف) چه خوش گفتم با کودک، آموزگار / که کاری نکردیم و شد روزگار ب) گریه شام و سحر، شکر که ضایع نگشت / قطره باران ما گوهر یکدانه شد	۰/۲۵

صفحه دوم																				
۱۰	جمله معلوم «دانش آموز داشت کتاب‌های زیادی می‌خواند» را به جمله مجهول تبدیل کنید.	۰/۵																		
۱۱	پایه همزه را در واژه مقابل تعیین کنید. (ر/ء / فُت): (.....)	۰/۲۵																		
۱۲	در بیت‌های زیر نوع «نقش تبعی» را مشخص کنید. (الف) در رفتن جان از بدن، گویند هر نوعی سخن / من، خود به چشم خویشان دیدم که جانم می‌رود (.....) (ب) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست؟ (.....)	۰/۵																		
۱۳	در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... قید به کار رفته است. (الف) مجنون چو حدیث عشق بشنید / اوّل بگریست، پس بخندید (ب) چو بگذشت از پس آن جنگ دشوار / از آن دریای بی پایاب، آسان (ج) اگر یک لحظه امشب دیر جنبد / سپیده‌دم جهان در خون نشیند (د) از این سدّ روان، در دیده شاه / ز هر موجی هزاران نیش می‌رفت	۰/۲۵																		
۱۴	با توجه به رابطه معنایی ترکیبات زیر، به ترتیب کدام گزینه درست است؟ (عقد و مخنقه) – (شاب و پیر) – (مزه و حلاوت) – (رغبت و اکراه) – (پالیز و باغ). (الف) تناسب، تضاد، تضمّن، تضاد، تناسب (ب) ترادف، تناسب، تضمّن، ترادف، تناسب (ج) ترادف، تضاد، تضمّن، تضاد، ترادف (د) ترادف، تضاد، ترادف، تضمّن، ترادف	۰/۲۵																		
۱۵	در کدام گزینه حرف ربط وابسته‌ساز وجود دارد؟ جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) آن را مشخص کنید. (الف) چو آتش در سپاه دشمن افتاد / ز آتش هم کمی سوزنده‌تر شد (ب) چو لشکر گرد بر گردش گرفتند / چو کشتی، بادپا در رود افکند	۰/۵																		
۱۶	نقش دستوری ضمیر «ش» در مصرع «بلند آن سر که او خواهد بلندش» با کدام ضمیر شخصی پیوسته زیر همسان است؟ (الف) بنمای لب که قند فراوانم آرزوست (ب) آزاد کن از بلای عشقم (ج) کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست د: گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم	۰/۲۵																		
۱۷	کدام بیت، شیوه بلاغی است؟ آن را به شیوه عادی تبدیل کنید. (الف) برداشته دل ز کار او، بخت / درماند پدر به کار او سخت (ب) از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق / روز اوّل، رنگ این ویرانه، ویران ریختند	۰/۵																		
قلمرو ادبی (۵ نمره)																				
۱۸	در عبارت‌های زیر مفهوم کنایی قسمت‌های مشخص شده را بنویسید. (الف) در چاره‌گری زبان کشیدند: (.....) (ب) عشق حالی دو اسبه می‌آمد: (.....)	۰/۵																		
۱۹	هر یک از نمونه‌های گروه «ب» مربوط به کدام گزینه گروه «الف» است؟ (در گروه «ب» یک آرایه اضافی است).	۱																		
<table><tr><th colspan="2">الف</th><th>ب</th></tr><tr><td colspan="2">۱) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بُود در ترازوی خویش</td><td>جناس</td></tr><tr><td colspan="2">۲) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است</td><td>مجاز</td></tr><tr><td colspan="2">۳) نهان می‌گشت روی روشن روز / به زیر دامن شب در سیاهی</td><td>تشبیه</td></tr><tr><td colspan="2">۴) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد</td><td>متناقض‌نما</td></tr><tr><td colspan="2"></td><td>حُسن تعلیل</td></tr></table>		الف		ب	۱) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بُود در ترازوی خویش		جناس	۲) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است		مجاز	۳) نهان می‌گشت روی روشن روز / به زیر دامن شب در سیاهی		تشبیه	۴) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد		متناقض‌نما			حُسن تعلیل	
الف		ب																		
۱) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بُود در ترازوی خویش		جناس																		
۲) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است		مجاز																		
۳) نهان می‌گشت روی روشن روز / به زیر دامن شب در سیاهی		تشبیه																		
۴) رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد		متناقض‌نما																		
		حُسن تعلیل																		

	صفحه سوم					
۲۰	نوع ادبی «در امواج سند»، ادب پایداری است. الف) صحیح ☐ ب) غلط ☐	۰/۲۵				
۲۱	در بیت «در آن سیماب گون امواج لرزان / خیال تازه‌ای در خواب می‌دید»، رکن «مشبه‌به» را ذکر کنید.	۰/۲۵				
۲۲	در مورد قالب شعری «چهارپاره» کدام گزینه اشتباه است؟ الف) نام دیگر این قالب، «دو بیتی پیوسته» است. ب) این قالب بیشتر برای طرح مسائل اجتماعی و عرفانی است. ج) رواج این قالب، از دوره مشروطه بوده است. د) شعر «در امواج سند»، در این قالب سروده شده است.	۰/۲۵				
۲۳	بارزترین آرایه ادبی مشترک دو بیت زیر را بیان کنید. الف) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق / بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی ب) تو خود چه لعبتی‌ای شهنشوار شیرین کار / که در برابر چشمی و غایب از نظری	۰/۲۵				
۲۴	برای عبارت زیر، دو آرایه ادبی بنویسید. «موج‌های سنگین و افسارگسیخته ارس، سدوار در برابر سپاه ایستاده بود و چشم ناظران را خیره می‌کرد».	۰/۵				
۲۵	هر یک از موارد گزینه «الف» مربوط به کدام مورد گزینه «ب» است؟ (در گزینه «ب» یک مورد اضافی است)	۰/۵				
	<table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>الف) روزها ب) در امواج سند</td><td>مهدی حمیدی شیرازی محمدعلی اسلامی ندوشن لطفعلی صورتگر</td></tr></table>	الف	ب	الف) روزها ب) در امواج سند	مهدی حمیدی شیرازی محمدعلی اسلامی ندوشن لطفعلی صورتگر	
الف	ب					
الف) روزها ب) در امواج سند	مهدی حمیدی شیرازی محمدعلی اسلامی ندوشن لطفعلی صورتگر					
۲۶	در میان آثار زیر، پدیدآورنده دو اثر اشتباه است. درست آن‌ها را بنویسید. (عباس میرزا، آغازگری تنها: مجید واعظی) - (فرهاد و شیرین: نظامی گنجه‌ای) - (اسرارالتوحید: ابوسعید ابی‌الخیر) - (زندان موصل: کامور بخشایش) - (مرصادالعباد: نجم‌الدین رازی) - (تاریخ بیهقی: ابوالفضل بیهقی) - (بهارستان: جامی).	۰/۵				
۲۷	بیت زیر را کامل کنید. الف) (.....) ماند غرامت زده از کار خویش (۰/۵) ب) زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت (.....) (۰/۵)	۱				
	قلمرو فکری (۸ نمره)					
۲۸	عبارت‌های زیر را به نثر روان معنی کنید. الف) آمد سوی کعبه، سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش (۰/۵) (.....) ب) و گر توفیق او یک سو نهاد پای / نه از تدبیر کار آید، نه از رای (۰/۵) (.....) ج) دمار از جان این غولان کشم سخت / بسوزم خانمانهاشان به شمشیر (۰/۵) (.....) د) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست / که دون‌همتانند بی مغز و پوست (۰/۵) (.....)	۴				

	صفحه چهارم	
	ه) امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود. (۰/۵) (.....) و) سراجۀ ذهنم آماس می کرد. (۰/۵) (.....) ز) به دام دیو درافتی دریغ آن باشد. (۰/۵) (.....) ح) شور جنگ و دفاع در دل ها تنوره می کشید. چهره هایی که از خبر حملۀ روس درهم رفته بود، با تماشای شکوه سپاه، شکفته شد. (۰/۵) (.....).	
۲۹	بیت «کدام دانه فرورفت در زمین که نرُست / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟»، بیانگر چه دیدگاهی است؟	۰/۲۵
۳۰	بیت روبرو در وصف کدام شخصیت تاریخی است؟ «شبی را تا شبی بالشکری خرد / ز تن ها سر، ز سر ها خُود افکند»	۰/۲۵
۳۱	در عبارت های زیر، مقصود از قسمت های مشخص شده را بیان کنید. الف) «روز کی چند صبر کنید تا من بر این <u>مشت خاک</u>، دست کاری قدرت بنمایم». ب) «لازمۀ حضور و مبارزه در هر دو جبهه، عشق است. که در <u>جبهه بیرون</u>، شجاعت کارساز است و در این یک، درایت».	۰/۵
۳۲	شاعر در بیت زیر، قصد بیان چه نکته ای را دارد؟ «ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم / باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست»	۰/۲۵
۳۳	مفهوم عبارت «شیخ گفت: «یا عبدالکریم، حکایت نویس مباح، چنان باش که از تو حکایت کنند!» را بیان کنید.	۰/۵
۳۴	مفهوم اصلی بیت روبرو را بنویسید؟ «ولی چندان که برگ از شاخه می ریخت / دو چندان می شکفت و برگ می کرد»	۰/۵
۳۵	مفهوم قسمت های مشخص شده در عبارت زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ «مردمی که به <u>خانه های تاریک</u> و بی دریچه عادت کرده اند، از <u>پنجره های باز</u> و نورگیر <u>گریزان</u> هستند». الف) زندان – آزادی ب) افکار پوسیده – افکار نو ج) خانه های قدیمی – خانه های نو د) آرامش – جنگ	۰/۲۵
۳۶	در عبارت های زیر، بخش های مشخص شده، به کدام شخصیت ها اشاره دارند؟ الف) «این مرد بزرگ و دبیر کافی، به نشاط، قلم در نهاد». ب) «در ایران آن روز، دو دربار بود! دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر، رزم پسر».	۰/۵
۳۷	عبارت زیر به کدام ویژگی آثار سعدی اشاره دارد؟ «این تنها خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد. در زبان فارسی، احدی نتوانسته است مانند او حرف بزند و در عین حال، نظیر حرف زدن او را هر روز در هر کوچه و بازار می شنویم».	۰/۲۵
۳۸	منظور از واژه مشخص شده در عبارت: «شما در این <u>آینه</u> ، نقش های بوقلمون بینید» چیست؟ (انسان – جهان).	۰/۲۵
۳۹	دو مفهوم «وفاداری» و «فداکاری» هر کدام متعلق به کدام یک از ابیات زیر هستند؟ الف) «گویند ز عشق کن جدایی / این نیست طریق آشنایی» ب) «کز عشق به غایتی رسانم / کاو ماند اگر چه من نمانم»	۰/۵
	در پناه خداوند بزرگ موفق باشید.	۲۰

نام:		 وزارت آموزش و پرورش		 آزمون درس: فارسی (۲)	
نام خانوادگی:		سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان		پایه: یازدهم	
شماره صندلی:		اداره استعدادهای درخشان استان لرستان		رشته:	
کلاس:		امتحانات هماهنگ مدارس استعدادهای درخشان استان لرستان - دی ۱۴۰۲		تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۲	
ردیف:		** هر نیاز کشور، یک سمپادی آماده اثرگذاری **		زمان پاسخ گویی: ۷۵ دقیقه	
امتحان در ۲ برگ و ۴ صفحه و ۳۹ سوال می باشد.				استفاده از ماشین حساب مجاز -----	

ردیف	پاسخ نامه	بارم
	قلمرو زبانی (۲ نمره)	
۱	الف) حيله و مکر، نیرنگ سازی (۰/۲۵) ب) مشهورتر، معروف تر، نامدار و پر آوازه (۰/۲۵)	۰/۵
۲	زنبورک (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	خرگه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	الف) آغوز (۰/۲۵) ب) فراغی (۰/۲۵)	۰/۵
۵	الف) خواست (۰/۲۵) ب) محمل (۰/۲۵) ج) اعطای (۰/۲۵) د) اصرار (۰/۲۵)	۱
۶	صبأئت: صباحت (۰/۵)	۰/۵
۷	محبوب: عیان (۰/۲۵)	۰/۲۵
۸	الف) استاد معین، فرهنگ فارسی را در شش جلد تدوین کرده است. (۰/۲۵) ب) ایشان، استاد زبان و ادبیات فارسی هستند. (۰/۲۵)	۰/۵
۹	الف (۰/۲۵) در صورت سؤال و گزینه الف، فعل «شد» غیراسنادی و به معنای «رفت» است.	۰/۲۵
۱۰	کتاب های زیادی داشت خوانده می شد یا کتاب های زیادی داشتند خوانده می شدند (۰/۵)	۰/۵
۱۱	رأفت (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۲	الف) خود: بدل (۰/۲۵) ب) راست: معطوف (۰/۲۵)	۰/۵
۱۳	د) (۰/۲۵). در گزینه الف) اول و پس / گزینه ب) آسان / گزینه ج) یک لحظه و دیر قید هستند.	۰/۲۵
۱۴	ج) مترادف، تضاد، تضمّن، تضاد، مترادف (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۵	ب) چو لشکر گرد بر گردش گرفتند: جمله وابسته (۰/۲۵) / چو کشتی، بادپا در رود افکند: جمله هسته (۰/۲۵)	۰/۵
۱۶	ب) مفعول (۰/۲۵) صورت سؤال و گزینه ب ضمیر در نقش مفعول است / ضمیر در سایر گزینه ها، «مضاف الیه» است.	۰/۲۵
۱۷	الف) بخت، دل ز کار او برداشته (۰/۲۵) / پدر به کار او سخت درماند (۰/۲۵)	۰/۵
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱۸	الف) کنایه از سخن گفتند (۰/۲۵) ب) کنایه از سریع و شتابان (۰/۲۵)	۰/۵
۱۹	۱) بازو: مجاز (۰/۲۵) ۲) وجود حاضر غایب: متناقض نما (۰/۲۵) ۳) روی و روز: جناس (۰/۲۵) ۴) حُسن تعلیل (۰/۲۵)	۱
۲۰	الف) صحیح (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۱	سیماب (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۲	ب) این قالب بیشتر برای طرح مسائل اجتماعی و سیاسی است. (۰/۲۵)	۰/۲۵

۲۳	متناقض نما یا تناقض (پارادوکس) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۴	«موج‌های سنگین و افسار گسیخته ارس، سدوار: (تشبیه) / افسار گسیخته (کنایه) / واج آرای صامت «س» / افسار گسیخته برای ارس: اضافه استعاری و تشخیص / سپاه: مجاز از نیروهای روس / چشم ناظران را خیره می‌کرد (کنایه). (ذکر دو مورد کافیت).	۰/۵
۲۵	روزها: محمد علی اسلامی ندوشن (۰/۲۵) در امواج سند: مهدی حمیدی شیرازی (۰/۲۵)	۰/۵
۲۶	فرهاد و شیرین: وحشی بافقی (۰/۲۵) اسرارالتوحید: محمد بن منور (۰/۲۵)	۰/۵
۲۷	الف) کرد فرامش ره و رفتار خویش (۰/۵) ب) شیر خدا و رستم دستانم آرزوست (۰/۵)	۱
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۸	الف) پدر مجنون با ناراحتی بسیار، به سوی خانه خدا حرکت کرد و در برابر خانه خدا، اظهار بندگی و فرمانبرداری کرد. (۰/۵) ب) اگر موافقت و تأیید الهی با انسان همراه نشود، از نیروی اندیشه و تدبیر بنده (انسان) کاری بر نمی‌آید. (۰/۵) ج) مغولان را با شمشیر خود نابود خواهم کرد. (۰/۵) د) کسی که عاقل و خردمند است، نسبت به دیگران، جوانمرد و بخشنده است؛ اما انسان‌های فرومایه و پست، نادان و بی‌مغز و بی‌خرد هستند، زیرا فقط ظاهر و پوسته انسانی دارند. (۰/۵) ه) امیر مسعود که از مرگ نجات یافته، وارد خیمه شد و لباس خود را عوض کرد، در حالی که ناخوش و از حال رفته بود. (۰/۵) و) ظرفیت و گنجایش ذهنم (برای کسب علم و دانش) وسعت می‌یافت/ به معلومات و دانسته‌هایم افزوده می‌شد. (۰/۵) ز) اگر گرفتار هوی و هوس همچون دیو شوی، در آن صورت باید حسرت و افسوس بخوری. (۰/۵) ح) شور و اشتیاق جنگ و دفاع از کشور در دل (وجود) همه سربازان ایرانی ایجاد شد و کسانی که به خاطر حمله سپاهیان روس، ناراحت و نگران بودند، با مشاهده شکوه و عظمت سپاهیان داخلی، شاد و خوشحال شدند. (۰/۵)	۴
۲۹	لزوم اعتقاد به معاد و رستاخیز، قیامت (۰/۵)	۰/۲۵
۳۰	جلال‌الدین محمد خوارزمشاه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۱	الف) انسان (۰/۲۵) ب) جنگ رودررو با دشمن (۰/۲۵)	۰/۵
۳۲	بازگشت انسان به جایگاه اصلی خود؛ یعنی عالم معناست. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۳	تلاش برای ارزشمند کردن زندگی و پیشرفت و به جای گذاشتن نام نیک خود، تا اینکه الگوی خوبی برای دیگران باشید. (۰/۵)	۰/۵
۳۴	فراوانی سربازان مغول (۰/۵)	۰/۵
۳۵	ب) افکار پوسیده – افکار نو (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۶	الف) بونصر مشکان (۰/۲۵) ب) عباس میرزا (۰/۲۵)	۰/۵
۳۷	سهل و ممتنع بودن (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۸	انسان (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۹	الف) وفاداری (۰/۲۵) ب) فداکاری (۰/۲۵)	۰/۵
	موفق باشید.	۲۰